

Diorama del Calvari, de Martha Pérez i Emili Tordera. Conjunt de diorames bíblics exposats en la primera planta de la Capella.

LA CASA DELS PESSEBRES I DIORAMES

L'Agrupació llerdenca de Pessebristes, constituïda l'any 1962 per tal de conservar i promoure les tradicions populars cristianes del pessebre i la Romeria dels Fanalets de Sant Jaume, disposa del Peu del Romeu com a seu social de l'entitat.

És per aquesta circumstància que les plantes superiors de la capella, estan totes elles dedicades a exposicions permanents de pessebres i diorames. La primera acull un singular conjunt de 35 diorames bíblics, obra del Mestre Pessebrista Emili Tordera i la seva esposa Martha Pérez. La col·lecció iniciada l'any 2011 i encara sense concloure, ofereix amb el millor art pessebrista, les pàgines més conegudes del relat evangèlic per ordre cronològic, evocant les escenes més importants de la vida de Jesús; l'Anunciació, el Naixement, la infància i vida pública, la Passió, Mort i Resurrecció. També s'hi apleguen dos pessebres en miniatura, considerats els més petits, no solament de Catalunya sinó també d'Espanya, construïts per Emili Tordera en l'interior d'una nou i una avellana.

A la segona planta, a la vegada sala de juntes de l'entitat, s'exposa un conjunt de 16 diorames en miniatura, confeccionats en les dècades dels anys 60 i 70 del segle passat, per la que fou una de les més destacades pessebristes lleidatanes Paulina Atmetller. En aquesta sala poden admirar-se també diverses obres de terracota, originals de Magdalena Ibars i altres conjunts pessebristes, de diversos autors i estils.

La tercera planta està tota ella dedicada a l'exposició permanent del llegat de 19 diorames, de la que fou Mestre Pessebrista i Pessebrista d'Honor Joaquina Barrufet "Quimet". El conjunt aplega tota la seva singular i exquisida obra de l'art de fer "betlems", des del seu primer diorama amb l'escena de Josep i Maria buscant hostatge, construït l'any 1995, fins el del Nadal de l'any 1993, que fou el seu darrer pessebre.

La capella del Peu del Romeu és, avui per avui, un singular punt de referència ciutadà, tant per les seves connotacions històriques, artístiques i religioses, com populars i tradicionals amb un denominador comú: l'apòstol sant Jaume i Lleida.

Amb l'evocació a sant Jaume dels Fanalets, és tanmateix punt de referència del Camí de Sant Jaume i amb les exposicions permanents de betlems i diorames, punt de referència del millor art pessebrista, que l'ha convertit alhora en la Casa dels Pessebres de Lleida.

"El son del Nen Jesús", pessebre del llegat de la Mestra Pessebrista Joaquina Barrufet, exposat a la tercera planta de la Capella.

Agrupació llerdenca de Pessebristes

Capella del Peu del Romeu
Carrer Cavallers, 2 - 25002 LLEIDA

www.pessebristeslleida.com
info@pessebristeslleida.com

Diputació de Lleida

municipis, territori i tu

Els Fanalets de Sant Jaume

Festa tradicional, popular i religiosa de Lleida

LA LLEGENDA DE LA PUNXA I DELS FANALETES

“Tenen en Leyda una Capella de sanct Jaume al carrer del Peu del Romeu: y es fama continuada de pares à fills, que lo sanct en aqustl seu passatge posá allí. Y los minyons la nit de la festa del sanct, van ab llanternetes de paper ab llums: à las quals diuhen sanct Jaumet en memoria de la predicació que lo Apostol feu en dita Ciutat”

*Jeroni Pujades,
llibre IV, capítol VI de la Crònica Universal
del Principat de Catalunya 1609*

La Romeria dels Fanalets de Sant Jaume, que Lleida reviu amb entusiasme cada 24 de juliol al vespre, és sens dubte una de les seves festes més originals i estimades.

La festa, de caire religiós i popular alhora, té el seu fonament en una antiga i arrelada llegenda que ha estat transmesa de pares a fills i recollida per nombrosos cronistes i historiadors, que ens evoca el naixement del cristianisme a la capital de la Terra Ferma.

Segons la narració llegendària, temps era temps, quan l'apòstol sant Jaume pelegrinava per les nostres terres per tal de donar a conèixer la bona nova de l'Evangeli de Jesús, arribà fins els peus de les muralles de Lleida. Era de nit, cansat i famolec es deturà per descansar. Tot seguit i travessant una de les portes de la muralla, s'introduí dins la ciutat i continuà camí amunt, però malgrat el compte que parava, va aixafar una bardissa i se li clavà una punxa al peu que l'impedia caminar. Adolorit, es veié obligat a aturar-se i encara que intentà treure's la punxa, la foscor feia infructuosos els seus esforços. Com que patia tant, els seus gemecs profunds van arribar fins a les oïdes dels àngels del cel que acudiren en auxili del pelegrí amb "fanalets de llum", tot il·luminant la fosca nit i facilitant que el sant pelegrí pogués treure's la punxa i continuar el seu camí apostòlic.

Tot i que aquesta ha estat la versió més popular i coneguda, n'hi ha un altra que apunta als infants de Lleida, com a protagonistes d'aquell fet miraculós, havent estat ells qui de fet van acudir amb fanalets de llum en ajut del sant.

LA ROMERIA DELS FANALETES DE SANT JAUME

La ciutat de Lleida mai ha oblidat el pas de l'apòstol per la ciutat. Seguint una arrelada i remota tradició, tots els anys, el vespre del 24 de juliol vigília de la festa de Sant Jaume, una munió d'infants amb fanalets encesos, surten al carrer per acompanyar en Romeria la imatge de sant Jaume, portada en una carrossa guarnida de flors. Els fanalets que porten els infants de Lleida, formen una singular corrua de llum i colors.

És costum que la Romeria dels Fanalets sigui encapçalada pels Gegants de la Ciutat, que en aquesta ocasió llueixen artístics fanalets, acompanyats pel Ball de Bastons i la música de la Banda Municipal.

A les 9 en punt del vespre, després d'haver-se celebrat l'anomenada "Missa dels Fanalets" a l'església del Carme, la Romeria inicia el seu itinerari a la rambla de Ferran per introduir-se en l'eix comercial i seguir les suposades petjades que feu sant Jaume a la ciutat de Lleida. Després d'haver passat per davant de la de la capella del Peu del Romeu, la Romeria finalitza a la plaça de les Comèdies, davant la regidoria de Cultura i de l'IEI, on el bisbe de la diòcesi dóna la benedicció als infants i es fa la cloenda amb el ball final dels gegants, el ball de Bastons i la Banda Municipal de Música.

L'Agrupació llerdenca de Pessebristes és l'entitat que vetlla per l'organització anyal de la Romeria dels Fanalets, amb el patrocini de la Paeria i la Diputació i la col·laboració d'altres institucions, entitats i associacions culturals i ciutadanes, aplegades en el foment i manteniment d'aquesta festa tan singular i arrelada a la ciutat.

Tots els anys l'Agrupació convoca un concurs de fanalets artístics, que ja ha assolit la seva 75a edició. Aquests fanalets són exposats dies abans de la festa en la mateixa capella del Peu del Romeu i el mateix 24 de juliol esdevenen un element destacat de la Romeria.

Si la tradició i llegenda dels Fanalets de Sant Jaume ha passat de pares a fills, ho ha fet també una antiga cançó popular i senzilla, amb reminiscències medievals, que es canta en la Romeria i que tot bon lleidatà coneix. Diu així:

*“Sant Jaume ve de Galícia,
Sant Jaume ve d'Aragó
i a Lleida va deixar estesa
la Fe de Nostre Senyor...”*

La Romeria dels Fanalets de Sant Jaume, és una festa popular i tradicional de la ciutat de Lleida, on els infants i els fanalets en són els principals protagonistes, però alhora, oberta a tothom. Barreja d'història, tradició i religiositat; de nostàlgia i il·lusió, que fan possible una manifestació festiva que cal conservar, potenciar i preservar per a les futures generacions.

LA CAPELLA DE SANT JAUME DEL PEU DEL ROMEU

Ubicada a la cruïlla del carrer Cavallers amb el carrer Major, els seus orígens es remunten a l'any 1399, quan Berenguer Marqués manà construir en aquest indret una capella que havia de ser dedicada a la mare de Déu de les Neus, la imatge de la qual presideix la llinda de la façana principal. Però diuen les cròniques que l'hereu i al mateix temps nebot de Berenguer Marqués, el comte Berenguer Gallart, manà que s'hi col·loqués també una imatge de sant Jaume, atenant el prec de nombrosos lleidatans que no volien perdre aquell punt de referència que els entroncava amb l'apòstol i la llegenda dels fanalets.

Aquest sant Jaume de pedra, havia estat venerat fins aleshores en l'anomenat i enderrocat "Porxo de Sant Jaume", que a principis del segle XIV ocupava el solar propietat de Berenguer Marqués i en el qual s'havia bastit la nova capella. La imatge era tanmateix molt venerada pels pelegrins que passaven per Lleida, tot fent el camí a Santiago de Compostela.

La capella fou molt prompte anomenada popularment "el Peu del Romeu", antic nom que revia l'actual carrer Cavallers i que a finals del segle XVIII es consolidaria entre els lleidatans, havent arribat fins els nostres dies. Nom que evoca i fa memòria de l'indret, on segons la tradició tingué lloc el miracle dels Fanalets.

En el seu interior es venera la imatge de sant Jaume, obra de l'escultor lleidatà Jaume Gort (1964) i que tots els anys encapçala la Romeria dels Fanalets. Un magnífic mural, del també artista lleidatà Miquel Roig i Nadal (1965) presideix l'altar, tot idealitzant l'escena del miracle de la punxa que sant Jaume es clavà al peu i l'auxili miraculós dels àngels i/o dels infants.

